

jednání úpadkyně jest neodporovatelným již proto, že splnila vůči svému manželu jen mravní, po případě zákonnou povinnost, aneb jednala pouze z důvodů slušnosti.

Čís. 5128.

Otázka, zda vada zavazadla byla zevně znatelnou, jest otázkou právní.

Dopravní řád železniční.

Dráha není povinna, by prozkoumávala podrobně bezvadnost obalu zboží podaného ku přepravě.

§ 97 (2) čís. 4 žel. dopr. ř. má na mysli jen vady, jež nebyly viditelné při pozorné, ale jen obvyklé manipulaci, již vyžaduje převzetí zboží. Neznatelnými jsou vady, jež mohou býti seznány teprve zvláštním ohledáním.

(Rozh. ze dne 16. června 1925, Rv II 272/25.)

Koš, podaný Vilémem J-em státní dráze k dopravě, předala dráha k přepravě žalovanému zasílateli, jenž dle smlouvy s dráhou ručil dráze za škodu, vzniklou při zavazadlech a předmětech k dopravě převzatých. Dle §u 15 smlouvy při vadách, jež zevně nemohly býti seznány, ručily v tom případě, když nebylo lze zjistiti, kdo byl v držení předmětu v době jeho poškození, obě strany z polovice a dle §u 19 smlouvy také v tom případě, když vada shledána až po vydání zavazadla, ručily při pochybnosti, v čí držení poškození vzniklo, nebylo-li zde zavinění na žádné straně, obě strany z polovice a bylo-li zavinění na obou stranách, obě strany společně dle poměru tohoto zavinění. Koš byl za dopravy proříznut a vykraden, načež k žalobě Viléma J-a proti železničnímu eráru byl erár uznán povinným náhradou škody. Žalobě, již domáhal se erár na zasílateli postihem náhrady škody, p r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e vyhověl z polovice, shledav rovnoměrné zavinění obou stran. O d v o l a c í s o u d napadený rozsudek potvrdil. N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání žalujícího eráru.

D ů v o d y:

Dovolání, opírající se jen o dovolací důvod §u 503 čís. 4 c. ř. s., vytýká odvolacímu soudu nesprávné právní posouzení z toho důvodu, že uznal proříznutí dna cestovního koše a jeho vykradení za vadu zevně neznatelnou. Nelze přisvědčiti žalovanému, jenž tvrdí v dovolací odpovědi, že dovolání neprovádí uplatněného dovolacího důvodu po zákonu, poněvadž výrok o zevní neznatelnosti vady není právním posouzením, nýbrž skutkovým zjištěním. Zevní znatelnost vady není dovolateli skutkovou okolností, nýbrž právním pojmem, jehož obsah jest mezi stranami sporným a může býti při různém hledisku různým. Náležitě jeho vymezení jest právě úlohou právního posouzení. Dovolání vychází ze správného předpokladu, že žalovaný ručil dle smlouvy ze dne 1. března 1915 a 13. ledna 1916 za poškození převzatého zboží tak, jako ručí za ně dráha,

a že proto ustanovení §u 19 smlouvy a vadách zevně neznatelných dlužno vykládati stejně jako obdobná ustanovení železničního dopravního řádu. Jsou to § 97 (1) čís. 4 žel. dopr. ř., jenž ukládá dráze ručení za vady, zjištěné teprve po odebrání zboží, nebyly-li při odběru znatelné, dále §§ 62 (3) a 84 žel. dopr. ř., sprostující dráhu ručení za neznatelné vady obalu. Dovolání vykládá tyto předpisy v ten rozum, že se jimi stanoví povinnost podrobného přezkoumání zboží při jeho přijetí ohledně vad, takže teprve ty vady, které by ani při podrobném prozkoumání nebylo lze postřehnouti, by byly vadami neznatelnými. Jest pak důsledně toho názoru, že když zřízenci žalovaného zanedbali povinnost, by cestovní koš při přijetí důkladně prohlédli a následkem toho si nevšimli toho, že dno koše jest proříznuto, nemůže žalovaný podle §u 19 smlouvy tuto vadu vůči dráze již dodatečně namítati, právě tak, jako by ji nemohla namítati dráha, kdyby byla koš přijala k dopravě v takovém stavu a nedala si jeho poškození jako vadu obalu potvrditi dle §u 62 žel. dopr. ř. na nákladním listu. S těmito vývody nelze souhlasiti. Železniční dopravní řád nestanoví nikde povinnost dráhy, by prozkoumávala podrobně bezvadnost obalu zboží, podaného ku přepravě. Ani z předpisů §§ 62 a 86 (1) čís. 2 žel. dopr. ř., že dráha může odepřítí přijetí zboží, jež jest vadně baleno, nebo žádati, by odesílatel uznal vadnost obalu v nákladním listu, dále, že, není-li zevně poznatelná vada obalu v nákladním listu uznána, jest železnice jen tehdy sprostěna ručení, jedna-li odesílatel obmyslně, nelze dovozovati povinnost k takové podrobné prohlídce. Předpisy tyto týkají se jen takových vad, jichž dráha při obvyklé manipulaci, již vyžaduje přijetí zboží ku přepravě, a při pozornosti řádného povozníka nemůže přehlédnouti. Dráha není povinna, by, přejímajíc ku přepravě cestovní koš, se přesvědčovala o bezvadném stavu jeho dna převrácením koše se strany na stranu, veškeré vady dna, jež nebyly bez převrácení koše patrné, byly pro ni neznatelnými ve smyslu §u 62 žel. dopr. ř. Stejně neukládá železniční dopravní řád ani příjemci za povinnost, aby již při odběru zboží podrobnou jeho prohlídkou zkoumal, neutrpělo-li za přepravy škodu. Ukládá-li § 97 (2) čís. 4 žel. dopr. ř. železnici ručení za škodu, zjištěnou teprve po odebrání zboží, v případě, že vady nebyly při odběru zboží znatelné, má na mysli opět jen vady, které nebyly viditelné při pozorné, ale jen obvyklé manipulaci, již převzetí zboží vyžaduje. Správnosti tohoto výkladu nasvědčuje, že se v §u 97 (2) čís. 3 žel. dopr. ř. ukládá železnici povinnost náhrady za škodu, objevenou teprve po odebrání zboží, i tehdy, když zanedbala povinnost, uloženou jí v §u 82 žel. dopr. ř., totiž, by neprodleně zjistila písemně, v jakém pořádku jest zboží, jakmile objeví nebo se domnívá, že zboží ubylo, nebo že bylo poškozeno. Dráha se nemůže tedy dovolávati vůči příjemci poznatelnosti vad, kterých písemně nezjistila, poněvadž jich sama nepoznala. Dráha ovšem nemůže a nepotřebuje zboží ustavičně prohlížeti, nemá-li vad a neutrpělo-li škodu, pro ni nastává povinnost dle §u 82 žel. dopr. ř. teprve, když při obvyklé manipulaci, již přeprava vyžaduje, byla vada upozorována. Vady, jež mohou býti seznány teprve zvláštním ohledáním, jsou pro ni, ale i pro příjemce podle železničního dopravního řádu vadami zevně neznatelnými. Nižšími soudy bylo zjištěno, že koš byl vykraden tím způsobem, že dno

bylo proříznuto, a proříznutá část byla provazy, jimiž byl koš svázán, přidržena tak, že proříznutí nebylo při zevní prohlídce koše a jeho přenášení viděti. Tato vada byla zevně neznatelná dle železničního dopravního řádu i dle §u 19 smlouvy. Jelikož není sporno, že koš byl vykraden za železniční přepravy, ale nedalo se zjistiti, stalo-li se tak na dráze či teprve u žalovaného a nebylo také zjištěno, že by některá strana se byla dopustila nějakého zavinění, ručí za škodu dle §u 19 smlouvy obě strany rovným dílem. Dovolání, jímž se železnice domáhá, aby žalovaný nesl sám celou škodu, jest bezdůvodné.

Čís. 5129.

Jde o zrušení služebního poměru zaměstnavatelem, byl-li zaměstnanec původně vyšší přesazen proti své vůli do nižší kategorie. Třebas se tak stalo bez důležitých příčin, může zaměstnanec požadovati jen úplatu dle §u 1162 b) obč. zák., nemůže se však domáhati, by jeho dřívější služební poměr byl i nadále zachován.

(Rozh. ze dne 16. června 1925, Rv II 354/25.)

Žalobce, byv výměrem žalované obce ze dne 10. května, pokud se týče 20. června 1924 sprostěn služby jako strojmistr a vozmistr místní dráhy a elektrárny žalované obce a zařazen mezi dělnictvo s platem strojníka, kdežto jako strojmistr a vozmistr měl plat IX. hodnostní třídy, domáhal se, ježto změna jeho postavení stala se se strany obce bez jeho souhlasu a jest prý proto vůči němu bezúčinnou a neplatnou, žalobou výroku, že jeho služební poměr jako strojmistra a vozmistra u žalované obce trvá po právu dále, že žalovaná obec jest povinna, ho v dřívějším jeho postavení zaměstnávat i mu za měsíc září 1924 na služném 915 Kč 92 h, to jest rozdíl měsíčního platu vozmistra a mzdy strojníka doplatiti. Procesní soud první stolice žalobu zamítl, odvolací soud uznal podle žaloby. Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu.

Důvody:

Odvolací soud vyhověl žalobní žádosti, vycházejí z názoru, že žalovaná obec mohla změnu v žalobcově postavení předsevzítí toliko po předchozí výpovědi, výpověď žalobci že dána nebyla a tedy původní služební poměr žalobcův jest žalovaná obec povinna uznati a dodržovati. S tímto názorem a na něm se zakládajícím rozsudkem souhlasiti nelze. Odvolací soud nedocenil skutečnost sesazení žalobce z jeho postavení a nepostihl jejího právního významu. Změna předsevzatá obcí ohledně služebního postavení žalobcova týká se způsobu a rozsahu služebních úkonů žalobcových a týká se též jeho mzdy. Mzda, způsob a rozsah služebních úkonů tvoří podstatnou součást služební smlouvy (§§ 1151, 1153 a 1154 obč. zák.). Změna služebního poměru v uvedených bodech jednostranně zaměstnavatelem předsevzatá není než zrušením posavadní služební smlouvy. Ten význam nutno přikládati se-